

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 222/06-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. júna 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta, zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť M. V., P., zastúpeného advokátom JUDr. O. P., Advokátska kancelária, P. B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 318/1996 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 318/1996 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Považská Bystrica **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Cb 318/1996 konať bez zbytočných prietáhov.

3. M. V. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Považská Bystrica **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Považská Bystrica je povinný uhradiť M. V. trovy konania v sume 5 788 Sk (slovom päťtisícšesťstoosemdesiatosem slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. O. P., Advokátska kancelária, P. B.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. mája 2006 doručená sťažnosť M. V., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní sťažovateľa ako žalobcu proti žalovanej o zaplatenie 261 000 Sk s prísl. z dôvodu reklamácie za chyby zhotoveného diela vedenom pod sp. zn. 13 Cb 318/1996.

Sťažovateľ uviedol, že v marci 1996 podal okresnému súdu proti žalovanej návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa od nej domáhal zaplatenia sumy 261 000 Sk s prísl. z dôvodu (...) chýb diela, ktoré žalovaná ako zhotoviteľka preňho vyhotovila. Okresný súd síce vydal 20. mája 2006 platobný rozkaz, ten však bol zrušený v dôsledku podania odporu žalovanou. Po konaní, ktoré bolo následne vedené okresným súdom, vydal tento 18. januára 2002 rozsudok, ktorý v dôsledku podaného odvolania Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 12. novembra 2003 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci doteraz nerozhodol.

Na základe výzvy sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil podaním doručeným ústavnému súdu 15. júna 2006, v ktorej zdôvodnil svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 100 000 Sk dĺžkou trvania sporu a s ňou spojenými vysokými trovami konania, ako aj výškou hodnoty sporu.

Na výzvu ústavného súdu na predloženie dôkazov preukazujúcich využitie sťažnosti na zbytočné prietahy v konaní, resp. sťažnosti na postup súdu sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu uviedol, že podanie uvedených právnych prostriedkov nápravy je právom účastníka konania, nie jeho povinnosťou. *„Občan nie je povinný súd upomínať a domáhať sa, aby súd plnil svoju povinnosť. Sťažnosť na postup súdu a na prietahy v konaní je krajné riešenie, riešenie konfliktné, ktoré môže vyvolať zo strany procesného sudcu zaujatosť voči osobe účastníka – sťažovateľa, pretože sťažnosť vždy v konečnom dôsledku smeruje proti konkrétnej osobe – sudcovi, ktorý vec prejednáva.“*

Porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že súdne konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 13Cb 318/1996 trvá viac ako desať rokov a do dátumu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo právoplatne skončené.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť prijal na konanie vo veci samej a aby po vykonanom dokazovaní takto rozhodol:

„Okresný súd v Pov. Bystrici v konaní sp. zn. 13Cb 318/1996 porušil právo M. V., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, právo zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Okresnému súdu v Pov. Bystrici v konaní sp. zn. 13Cb 318/1996 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

M. V. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,-Sk tak, že čiastku 100.000,-Sk vyplatí M. V. Okresný súd v Pov. Bystrici do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

M. V. priznáva náhradu trov právneho zastupovania vo výške 14.628,-Sk, ktorú je povinný zaplatiť Okresný súd v Pov. Bystrici právnemu zástupcovi, advokátovi JUDr. O. P., P. B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na základe výzvy ústavného súdu predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 20. novembra 2006, uviedol prehľad úkonov vykonaných v danom súdnom konaní a poukázal na to, že dĺžku konania ovplyvnilo správanie sa samotného sťažovateľa, *„keď sa opakovane nezúčastňoval pojednávani*

a domáhal sa zrušenia termínov pojednávania, neposkytol súčinnosť znalcovi, čím sa predĺžila lehota na podanie posudku, nereagoval na výzvy súdu v súdom stanovenej lehote, čím spôsobil prieťahy v konaní v rozsahu viac ako 25 mesiacov. Opakovane päťkrát žiadal zrušiť termín pojednávania, na pojednávania sa nedostavoval a pojednávania museli byť odročené pre jeho neprítomnosť. Súd zrušil na jeho žiadosť termíny pojednávania, pretože obtiažnosť veci si vyžadovala účasť sťažovateľa resp. jeho právneho zástupcu“. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uzavrel, že „s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu, právnu a skutkovú náročnosť a zložitosť veci, obsiahlosť spisu a správanie sťažovateľa, ktorý sa nezúčastňoval pojednávania, nereagoval na výzvy súdu, neposkytoval súčinnosť znalcovi a opakovane žiadal zrušiť riadne stanovené termíny pojednávania, čím priebeh konania spomaľoval, súd nespôsobil zbytočné prieťahy v konaní“.

Predseda okresného súdu vo svojom prípise doručenom ústavnému súdu 8. augusta 2006 a sťažovateľ v liste doručenom ústavnému súdu 4. marca 2007 súhlasili s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci.

Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 222/06-10 zo 6. júla 2006 bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie. Na základe Rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2007 bola vec pridelená sudcovi Rudolfovi Tkáčikovi ako sudcovi spravodajcovi, ktorý je členom III. senátu. Vzhľadom na to vo veci samej o sťažnosti sťažovateľa rozhodoval III. senát v zložení, ako je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov a postup súdu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 154/06 a iné).

Základnými kritériami pre hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná pre rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 13Cb 318/1996, v rámci ktorého namieta sťažovateľ zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktorého istý stupeň skutkovej zložitosti je daný len potrebou znaleckého dokazovania. Predmetné konanie však podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za právne zložité (ide o uplatňovanie chýb zhotoveného diela).

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 13 Cb 318/1996 ústavný súd zistil nasledovný stav konania:

Sťažovateľ 3. apríla 1996 predložil okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu na 261 000 Sk s prísl. (ako náhradu za nekvalitne ušité saká, na ktorých sa „prejavili skryté vady“). Odporkyňou v spore bola spoločnosť S.

Okresný súd 12 apríla 1996 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku a predloženie výpisu z obchodného registra odporkyne (výpis z obchodného registra predložila 24. apríla 1996 právna zástupkyňa sťažovateľa, súdny poplatok bol uhradený 22. mája 1996).

Okresný súd 20. mája 1996 vydal platobný rozkaz č. k. 1 Rob 338/96, ktorý odporkyňa napadla odporom 31. mája 1996.

Okresný súd 20. júna 1996 uložil odporkyni zaplatiť súdny poplatok za podaný odpor (poplatok bol uhradený 8. júla 1996).

Na pojednávaní konanom 27. júna 1996 (ospravedlnená neúčasť sťažovateľa) bol vypočutý konateľ odporkyne a po prednesoch právnych zástupcov účastníkov bolo pojednávanie odročené na neurčito „za účelom výsluchu navrhovateľa“).

Právna zástupkyňa sťažovateľa 11. septembra 1996 doručila okresnému súdu „výpoveď plnomocenstva“ sťažovateľovi.

Okresný súd 9. októbra 1996 určil termín pojednávania na 22. október 1996.

Pojednávanie konané 22. októbra 1996 bolo po vypočutí účastníkov konania a po prednesoch ich právnych zástupcov odročené na neurčito „za účelom ďalšieho dokazovania“.

Právny zástupcovia účastníkov 22. októbra 1996, resp. 15. novembra 1996 oznámili okresnému súdu mená svedkov, ktorých navrhli vypočuť.

Okresný súd 7. januára 1997 určil termín pojednávania na 20. január 1997, na ktorom boli vypočutí svedkovia. Pojednávanie bolo odročené na 24. marec 1997 „za účelom predvolania svedka Ing. P. M.“.

Na pojednávaní konanom 24. marca 1997 (prítomní účastníci a ich právni zástupcovia) bola vypočutá ďalšia svedkyňa. Pojednávanie bolo odročené na neurčito „za účelom ďalšieho konania“.

Okresný súd 2. júna 1997 žiadal podať odborné posudky, ktoré boli doručené okresnému súdu 8. júla 1997, 18. augusta 1997 a 2. septembra 1997.

Okresný súd 10. decembra 1997 určil termín pojednávania na 14. január 1998.

Toto pojednávanie bolo po prednesoch právnych zástupcov účastníkov odročené „na neurčito za účelom obhliadky na mieste samom u navrhovateľa s cieľom zistenia počtu skutočne vadných sák zreklamovaných“.

Okresný súd 9. februára 1998 určil termín obhliadky na 27. február 1998. Tento termín okresný súd 10. februára 1998 zrušil a určil nový termín - 20. marec 1998.

Právny zástupca sťažovateľa 17. marca 1998 ospravedlnil svoju neúčasť na obhliadke (kolízia termínov). Okresný súd 18. marca 1998 zrušil termín obhliadky (ako aj ďalší termín určený na 17. apríl 1998).

Okresný súd 30. apríla 1998 určil termín obhliadky na 29. máj 1998 (obhliadky sa zúčastnili predsedníčka senátu, zapisovateľ a právny zástupca sťažovateľa). Okresný súd uznesením odročil „*pojednávania na neurčito za účelom špecifikácie uplatneného nároku*“.

Sťažovateľ 29. júna 1998 predložil okresnému súdu upravený návrh.

Okresný súd 4. januára 1999 vyzval účastníkov a V. (ďalej len „výskumný ústav“) o oznámenie skúšobných ústavov, ktoré by sa mohli odborne vyjadriť k predmetu sporu (predmetnú správu opätovne žiadal 5. marca 1999 a 20. mája 1999, informácia bola podaná 27. mája 1999).

Okresný súd 17. júna 1999 určil termín pojednávania na 7. júl 1999. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito „*za účelom nariadenia znaleckého dokazovania na zistenie hodnoty sák v počte 162 ks nachádzajúcich sa v sklade navrhovateľa*“.

Okresný súd 7. júla 1999 ustanovil znalca za účelom ocenenia predmetu sporu. Súčasne uložil účastníkom zaplatiť zálohu na trovy znaleckého dokazovania.

Znalec predložil „*ohodnotenie pánskych sák*“ (orientačnú cenu) okresnému súdu 2. decembra 1999.

Okresný súd 17. decembra 1999 požiadal Štátnu obchodnú inšpekciu Bratislava o oznámenie znalcov z odboru oceňovania textílií (negatívna odpoveď bola doručená okresnému súdu 17. januára 2000).

Okresný súd 6. októbra 2000 ustanovil znalca v predmetnej veci za účelom určenia príčiny chýb sák. Znalecký posudok bol okresnému súdu doručený 21. novembra 2000 a účastníkom konania zaslaný na vyjadrenie 30. apríla 2001.

Odporkyňa 10. mája 2001 namietala „*v celom rozsahu*“ znalecký posudok a žiadala doplniť znalecké dokazovanie. Námietky odporkyne boli doručené sťažovateľovi 29. júna 2001.

Okresný súd 29. júna 2001 vyzval odporkyňu na zaplatenie preddavku na ňou navrhované znalecké dokazovanie (uhradený 25. júla 2001).

Okresný súd 20. augusta 2001 určil termín pojednávania na 18. september 2001. Právny zástupca odporkyne 3. septembra 2001 žiadal zrušiť tento termín pre nemožnosť účasti jej konateľ'a. Okresný súd 5. septembra 2001 zrušil stanovený termín.

Okresný súd 6. decembra 2001 určil termín pojednávania na 18. december 2001. Toto pojednávanie sa neuskutočnilo. O príčinách nekonania „*bolo dané vysvetlenie účastníkom ... spolu s ospravedlnením*“.

Okresný súd 20. decembra 2001 určil termín pojednávania na 16. január 2002. Toto pojednávanie, po prednesoch právnych zástupcov účastníkov, bolo odročené na 18. január 2002 „*za účelom vyhlásenia rozhodnutia*“.

Na pojednávaní konanom 18. januára 2002 okresný súd rozsudkom č. k. 13 Cb 318/96-130 uložil odporkyňi zaplatiť sťažovateľovi 247 000 Sk. Konanie v časti o zaplatenie 13 500 Sk zastavil. Rozsudok bol doručený účastníkom 8. apríla 2002.

Odporkyňa 22. apríla 2002 podala proti rozsudku odvolanie.

Odvolanie bolo 29. apríla 2002 zaslané na vyjadrenie sťažovateľovi.

Vyjadrenie sťažovateľa bolo doručené okresnému súdu 14. mája 2002.

Spis s odvolaním bol 10. júna 2002 doručený krajskému súdu.

Krajský súd uznesením č. k. 8 Cob 75/02-176 z 12. novembra 2003 prvostupňový rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Spis bol 17. decembra 2003 vrátený okresnému súdu. Uznesenie krajského súdu bolo doručené účastníkom 7. januára 2004.

Okresný súd 16. februára 2004 určil termín pojednávania na 23. marec 2004.

Na pojednávaní konanom 23. marca 2004 (nepřítomný sťažovateľ), bola vypočutá svedkyňa. Pojednávanie bolo odročené na 28. apríl 2004 za účelom predvolania sťažovateľa a informovaného zástupcu firmy N. (ďalej len „spoločnosť N.“).

Právny zástupca sťažovateľa 19. apríla 2004 požiadal o určenie nového termínu pojednávania, lebo sa ho nemôže pre kolíziu termínov zúčastniť.

Okresný súd 26. apríla 2004 určil nový termín pojednávania na 25. máj 2004. Právny zástupca sťažovateľa 28. apríla 2004 opätovne pre kolíziu termínov žiadal odročiť termín pojednávania.

Okresný súd 3. mája 2004 určil termín pojednávania na 9. jún 2004, ktorý 10. mája 2004 zmenil na 2. jún 2004.

Spoločnosť N. 14. mája 2004 žiadala ospravedlniť neúčast' svojho zástupcu na pojednávaní, lebo jej nie je známy právny dôvod predvolania. Okresný súd 18. mája 2004

spoločnosti N. oznámil, že na jej účasti na pojednávaní trvá. Súčasne žiadal predložiť písomné doklady, ktoré sa vzťahujú na jej dodávku materiálu sťažovateľovi.

Na pojednávaní konanom 2. júna 2004 (nepřítomný sťažovateľ) bola vypočutá svedkyňa. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom predvolania ďalších svedkov.

Okresný súd 30. júna 2004 určil termín pojednávania na 10. august 2004. Toto pojednávanie po vypočutí svedka, bolo odročené „na neurčito za účelom znaleckého dokazovania“, ktoré bolo nariadené uznesením zo 7. októbra 2004. „Súd stanovil znalcom z odboru textilie Ing. M. Š. ...“. Stanovená znalkyňa 27. októbra 2004 oznámila okresnému súdu, že „v auguste t. r. požiadala o zrušenie ... menovania za znalca“.

Okresný súd 3. novembra 2004 pribral do konania ďalšiu znalkyňu, ktorá 8. novembra 2004 oznámila okresnému súdu, že už nevykonáva znaleckú činnosť.

Okresný súd 11. novembra 2004 pribral do konania iného znalca.

Znalec 7. decembra 2004 oznámil okresnému súdu, že na jeho výzvu z 22. novembra 2004 účastníci konania nereagovali. Okresný súd 23. decembra 2004 upozornil právnych zástupcov účastníkov na povinnosť poskytnúť znalcovi súčinnosť.

Na pasivitu účastníkov upozornil znalec okresný súd opätovne 3. februára 2005.

Znalec predložil 2. marca 2005 okresnému súdu znalecký posudok, ktorý bol doručený účastníkom konania 7., resp. 8. marca 2005. K znaleckému posudku sa odporkyňa vyjadrila 18. marca 2005.

Okresný súd 28. apríla 2005 určil termín pojednávania na 8. jún 2005. Právny zástupca sťažovateľa 30. mája 2005 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov pojednávania. Dňa 1. júna 2005 sa vyjadril k znaleckému posudku.

Okresný súd 6. júna 2005 zmenil termín pojednávania na 13. júl 2005.

Pojednávanie konané 13. júla 2005 okresný súd po prednesoch právnych zástupcov odročil na 14. júl 2005 „za účelom vyhlásenia rozhodnutia“. Toto pojednávanie okresný súd odročil na 23. august 2005 „za účelom predvolania znalca“.

Pojednávanie konané 23. augusta 2005 bolo po vypočutí znalca a prednesoch právnych zástupcov účastníkov odročené na 26. august 2005 „za účelom vyhlásenia rozhodnutia“. Toto pojednávanie bolo odročené „za účelom preskúmania zámerov znaleckých posudkov ústavu“.

Okresný súd 14. septembra 2005 pribral do konania ďalšieho znalca za účelom vykonania kontrolného znaleckého dokazovania.

Okresný súd 21. septembra 2005 vypracoval na Okresný súd Poprad dožiadanie.

Okresný súd Poprad 31. októbra 2005 oznámil okresnému súdu výsledok dožiadania.

Okresný súd 2. decembra 2005 pribral do konania iného znalca.

Okresný súd 19. januára 2006 požiadal OOPZ o doručenie uznesenia znalcovi. OOPZ 9. februára 2006 oznámilo okresnému súdu, že menovaný sa nenachádza v evidencii obyvateľov Banskej Bystrice. Okresný súd svoje uznesenie z 2. decembra 2005 uznesením z 22. februára 2006 zrušil.

Okresný súd 22. februára 2006 opätovne pribral do konania inú znalkyňu (uznesenie je bolo doručené 27. februára 2006 a nadobudlo právoplatnosť 15. marca 2006).

Okresný súd 26. mája 2006 a 22. júna 2006 žiadal od znalkyne kontrolný znalecký posudok.

Okresný súd 29. júna 2006 požiadal Okresný súd Žilina „o doručenie spisu sp. zn. 13 Cb 318/1996 znalcovi Ing. J. P.“.

Okresný súd 21. augusta 2006 požiadal Okresný súd Žilina o vrátenie súdneho spisu „spolu so znaleckým posudkom“.

Okresný súd 14. september 2006 uložil znalkyni poriadkovú pokutu 1 000 Sk.

Znalkyňa 7. septembra 2006 oznámila okresnému súdu, že po preštudovaní spisu „som zistila, že nemôžem podať posudok, nakoľko mám pomer k veci, 19 rokov som pracovala vo V. ...“. Znalkyňa sa 27. septembra 2006 odvolala proti uzneseniu o uložení pokuty.

Okresný súd požiadal 28. septembra 2006 výskumný ústav o podanie informácie, či sa znalkyňa podieľala na vypracovaní ich znaleckého posudku zo 16. novembra 2000.

Výskumný ústav 6. októbra 2006 oznámil, že menovaná sa v predmetnej veci nepodieľala na nimi vypracovaných posudkoch.

Okresný súd 10. októbra 2006 rozhodol, že Ing. J. P. „nie je vylúčená z vykonania znaleckej úlohy uloženej jej uznesením... zo dňa 22. februára 2006“ (uznesenie bolo doručené menovanej 19. októbra 2006).

V nasledujúcom období už nie sú zaznamenané žiadne úkony okresného súdu.

Pri posudzovaním druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v konaní ústavný súd zistil, že v dôsledku žiadosti sťažovateľa okresný súd viackrát odročil pojednávanie vo veci, čo ústavný súd vyhodnotil tak, že sťažovateľ ako účastník konania do určitej miery tiež prispel k zbytočným prietahom v tomto konaní.

Postup okresného súdu ako tretie kritérium pre posúdenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý bol poznačený zbytočnými prietahmi. Bolo to napríklad obdobie od 29. júna 1998 do 4. januára 1999 (šesť mesiacov), keď okresnému súdu nič nebránilo v tom, aby skôr vyzval účastníkov a výskumný ústav o oznámenie skúšobných ústavov, ktoré by sa mohli odborne vyjadriť k predmetu sporu, alebo tiež obdobie od 17. januára 2000 do 6. októbra 2000 (takmer desať mesiacov), v ktorom okresný súd bol bez zjavného dôvodu úplne nečinný. V priebehu konania sa v postupe okresného súdu vyskytlo i viacero kratších období nečinnosti. Ústavný súd tak zistil, že okresný súd vo svojom postupe vykázal celkovo tri a pol roka súvislej nečinnosti.

Správanie štátneho orgánu, ktoré zapríčiňuje zbytočný prietah, sa obvykle prejavuje nečinnosťou orgánu s právomocou o veci konať. Pre splnenie účelu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je však právne významné akékoľvek správanie štátneho orgánu. To znamená, že aj nesprávna činnosť štátneho orgánu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva podľa čl. 48 ods. 2, ak činnosť štátneho orgánu nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty ohľadne tých práv, kvôli ktorým sa osoba obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (I. ÚS 17/99, II. ÚS 33/99). Rovnako i podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva predovšetkým štát zodpovedá za prietahy spôsobené jeho orgánmi, a to tak orgánmi, ktoré konanie vedú, ako aj orgánmi, ktoré poskytujú znalecký posudok alebo poskytujú inú činnosť pri dokazovaní (napr. *Allenet de Ribemont v. Francúzsko*, séria A, č. 308, alebo *Martins Moreira v. Portugalsko*, séria A, č. 143).

Za najzávažnejší nedostatok v postupe okresného súdu ústavný súd považuje práve neefektívnosť a nesústreďenosť postupu konajúceho súdu pri zhromažďovaní podkladov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ktorá vyplýva z časovej chronológie spisu. V tejto

súvislosti poukazuje ústavný súd na viaceré ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 100 ods. 1 OSP len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Pritom sa usiluje predovšetkým o to, aby sa spor vyriešil zmierne a aby konanie pôsobilo výchovne.

Podľa § 101 ods. 2 OSP súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie bez toho aby požiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Podľa § 114 ods. 1 OSP pojednávanie pripraví predseda senátu tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní.

Podľa § 119 ods. 1 OSP prvej vety pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť.

Podľa názoru ústavného súdu z uvedených ustanovení vyplýva, že prípravu pojednávania treba chápať ako všetku činnosť súdu od začatia konania, vrátane štúdia spisu, odbornej prípravy na riešenie veci, odstraňovania nedostatkov návrhu a zváženia opatrení, ktoré vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu bude nutné a účelné vykonať pred nariadením pojednávania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje i na ďalšie ustanovenia OSP, na § 117 ods. 1 o vedení pojednávania tak, aby bolo dôstojné a nerušené a o vhodných opatreniach predsedu senátu na splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov a na § 118 ods. 2, že ďalší priebeh pojednávania určuje predseda senátu podľa okolností prípadu.

Zo spisu okresného súdu vyplýva neefektívnosť a nesústredenosť konania okresného súdu pri príprave jednotlivých pojednávaní, ktoré boli viackrát odročené na neurčito „za účelom ďalšieho konania“, alebo „za účelom ďalšieho dokazovania“, inokedy zas „za účelom predvolania svedka“.

Osobitne ústavný súd poukazuje na postup okresného súdu pri zabezpečovaní znaleckého dokazovania. Skutočnosť, že pre požadovaný odbor textilie a odvetvie technológia textilnej výroby sú v zozname znalcov zapísaní len traja znalci, nezbavuje okresný súd zodpovednosti za efektívny postup pri zabezpečovaní znalca v rámci prípravy pojednávania. Okresný súd niekoľkokrát ustanovil za znalca osobu, ktorá v tom čase už znaleckú činnosť nevykonávala.

Postup okresného súdu v predmetnej veci ústavný súd hodnotí aj ako nesústredený a neefektívny, čím vznikli v konaní pred okresným súdom zbytočné prietahy

Z predmetného spisu nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvávaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dĺžke konania v danej veci majú rozhodujúci podiel viaceré nedostatky v činnosti okresného súdu, tak ako sú uvedené v odôvodnení tohto rozhodnutia. To viedlo v konaní k zbytočným prietahom a tým aj k tomu, že všeobecný súd zatiaľ právoplatne vo veci nerozhodol. Aj s prihliadnutím na určitý stupeň skutkovej zložitosti veci spojený s potrebou znaleckého dokazovania a na správanie účastníkov, ktoré v niektorých fázach konania sčasti tiež prispelo k prietahom, je treba konštatovať, že doterajšia dĺžka konania vo veci (viac ako 10 rokov, z toho 9 rokov na okresnom súde) je celkom zjavne neprimeraná. Preto ústavný súd vyhovel sťažnosti a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ sa v petite svojej sťažnosti domáhal takéhoto rozhodnutia, preto ústavný súd popri deklarovaní porušenia základného práva sťažovateľa prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadost'učinení vzal do úvahy najmä obdobie právnej neistoty sťažovateľa, ale aj jeho správanie pri poskytovaní súčinnosti znalcovi, a aj tú skutočnosť, že vo veci zistil porušenie základného práva a vydal príkaz na konanie bez prieťahov.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadost'učinenie v sume 100 000 Sk. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu považuje za primerané priznať mu sumu 50 000 Sk (bod 3 výroku nálezu).

Pri určovaní primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia nie je prípadná náhrada škody.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. O. P. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu požadoval celkovú úhradu trov konania v sume 14 628 Sk, ktorú vyčíslil podľa § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“). Vychádzal pritom z hodnoty sporu. Ústavný súd sa nestotožnil s predloženým vyčíslením poukazujúc na skutočnosť, že predmet konania pred ústavným súdom nie je totožný s predmetom konania pred všeobecným súdom, v rámci ktorého sťažovateľ namieta zbytočné prieťahy v konaní. Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzajúc z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2005 (16 381 Sk) určil za jeden

úkon odmenu v sume 2 730 Sk. Spolu s režijným paušálom 164 Sk za dva úkony právneho zastupovania vykonané v roku 2006 to činí 5 788 Sk. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky č. 655/2004 Z. z.. Sťažovateľovi tak priznal celkovo sumu 5 788 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. júna 2007